

Rypsi Rapsi 2025

Kuukausittain päivittyvä ajankohtainen
öljykasvien markkinatilanne
meillä ja maailmalla

9 / 2022

Katsauksen toimittaa Ulrika Wikström (Vilja-alan yhteistyöryhmä VYR)

20.9.2022

Niemi-säätiö
Kylvösiemensäätiö

Kotimaan markkinat

Kotimaan hinnat

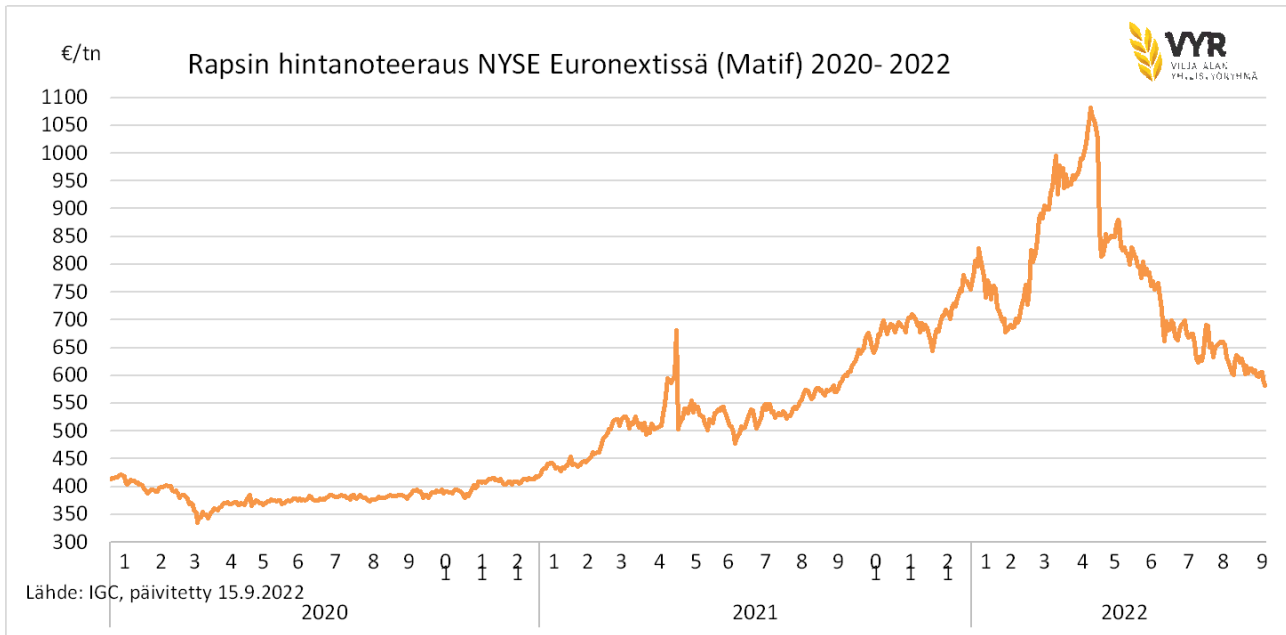
Kotimaan rapsin ja rypsin edellisen markkinointikauden hintahuiput nähtiin maalishuhtikuussa, jonka jälkeen hinnat lähtivät laskuun. Kesän ja alkusyksyn aikana hintakehitys on kotimaassa jatkunut laskusuuntaisena. Syyskuussa hinnat ovat laskeneet jo alle 600 €/t. Kotimaan rapsin ja rypsin tämänhetkiset julkiset hinnat ovat kirjoitushetkellä (20.9.) 551–574 €/tonni paikkeilla (574 €/t Kirkkonummi) ja hinnat tuleville toimitusjaksoille 547–570 €/t (570 €/t Kirkkonummi). Laskua noin kuukauden takaisiin vastaaviin hintoihin verrattuna on tämänhetkisissä hinnoissa 51 €/t ja tulevien toimitusjaksojen hinnoissa 52 €/t. Seuraavalle satokaudelle kirjoitushetken (20.9.) hinta on 578 €/t ja laskua kuukauden takaiseen vastaavaan hintaan verrattuna on 27 €/t. Kotimaan hinnat ovat seuranneet melko tasaisesti rapsin hintakehitystä Pariisin pörssissä (NYSE Euronext (Matif)).

Euroopan markkinat

Rapsin hinnat NYSE Euronextissä (Matif)

Rapsin hintakehitys Pariisin pörssissä NYSE Euronextissä kääntyi keväällä laskusuuntaiseksi maalishuhtikuussa saavutettujen hintahuippujen jälkeen. Heinäkuun alussa alkaneen uuden markkinointikauden aikana hintakehitys on jatkunut laskevana. Syyskuussa hinta painui ensimmäistä kertaa syyskuun 2021 jälkeen alle 600 €/tonni.

Rapsin lähin futuuri (marras 22) Pariisin pörssissä NYSE Euronextissä on kirjoitushetkellä (20.9.) 561 €/tonni. Marraskuun 2022 futuurissa laskua noin kuukauden takaiseen on 64 €/t. Helmikuun 2023 futuuri on kirjoitushetkellä (20.9.) 570 €/tonni ja laskua kuukauden takaiseen on 58 €/t.

Rapsin hintanäkymiä

- 🌻 Rapsin hintojen odotetaan olevan kuluvalle markkinointikaudella 2022/23 edellisen kauden 2021/22 hintahuippuja keskimäärin alhaisemmalla tasolla. Taustalla vaikuttaa EU:n kuluvalle markkinointikauden rapsin kokonaistuotantoennusteen kasvu ja sitä myötä ennustettu varastojen elpyminen.
- 🌻 Strategie Grainsin arvion mukaan rapsin hintojen odotettaisiin laskevan erityisesti, mikäli kuluvalle kauden todellinen tuotantomäärä edelleen ylittäisi nyt ennustetun tuotantomäärän.
- 🌻 Rapsin hinnan odotetaan laskevan jonkin verran erityisesti Pohjois-Amerikkien satojen saapua markkinoille
- 🌻 Rapsin / Canolan tuotanto-odotukset globaalilla tasolla hyvät (Kanada, Australia, Venäjä)
- 🌻 Hintapainetta syntyy myös kasviöljyjen kautta, sillä EU:n kasviöljyvarastojen odotetaan kasvavan.
- 🌻 Rapsin hintojen laskupotentiaalin odotetaan kuitenkin edelleen olevan rajallinen. Taustalla mm. yhä korkealla pysyttelevä raakaöljyn hinta ja rapsille ennustettu hyvä kysyntä
- 🌻 Saksalainen UFOP (Union zur förderung von oel- und proteinpflanzen e.v.) ennustaa rapsiöljyn hinnan pysyvän tasapainoisena tai nousevana. Taustalla odotus rapsiöljyn kysynnän kasvusta biodieselin tuotannossa. Vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla biodieseliä kulutettiin 6,3 % enemmän kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2021.

Öljykasvit & jalosteet EU:ssa markkinointikaudella 2022/23

Rapsin tuotantoennustetta nostettu – taseen odotetaan tasapainottuvan

Markkinointikaudella 2021/22 EU:n rapsivarastot vähenivät 1,1 miljoonalla tonnilla ja kauden päättyessä varastot olivat erittäin alhaisella tasolla (0,7 Mt). Kuluvalla uudella markkinointikaudella 2022/23 EU:n rapsin tuotannon (19,2 Mt) ennustetaan olevan 2,2 miljoonaa tonnia enemmän kuin edellisellä markkinointikaudella (17,0 Mt). Tämä tarkoittaa noin 13 % tuotannon kasvua edelliseen markkinointikauteen nähden. Rapsin murskauksen ja käytön ennustetaan kuitenkin myös lisääntyvän 2021/22 markkinointikauteen verrattuna rapsin ollessa kilpailussa houkutteleva vaihto soijalle. Myös auringonkukalle ennustettujen aikaisempaa alhaisempien murskausvolyymien odotetaan vaikuttavan lisäävästi rapsin kysyntään. Strategie Grainsin ennusteen mukaan rapsin taseen odotetaan kuitenkin kuluvalla markkinointikaudella olevan tasapainoinen, kun vielä aikaisemmassa ennusteessa (29.7.2022) taseen ennustettiin pysyttelevän yhä tiukkana. EU:n rapsin loppuvarastojen ennustetaankin markkinointikaudella nousevan 1,7 miljoonaan tonniin ja tämä tarkoittaa noin 142 % kasvua kauden 21/22 erittäin alhaisiin loppuvarastoihin (0,7 Mt).

Auringonkukan tuotantoennusteeseen huomattava vähennys – aikaisemmin ennustettu ylijäämäinen tase kääntymässä tiukaksi

Auringonkukan EU-taseen odotetaan markkinointikaudella 22/23 olevan aikaisemmasta ennusteesta poiketen tiukka. Edellisessä ennusteessaan (29.7.2022) Strategie Grains ennusti auringonkukan kuluvan kauden taseen olevan ylijäämäinen huomattavasta tuonnista johtuen. Auringonkukan tuotantoennustetta on kuitenkin edelleen edellisen ennusteen (29.7.2022) jälkeen laskettu 1,1 miljoonalla tonnilla ja tämä tarkoittaa noin 14 % vähenemistä kauteen 21/22 verrattuna. Syynä tuotannon vähenemiselle on tuotantoalueita kasvukauden aikana vaivannut kuivuus ja kuumuus, joka on vaikuttanut Euroopassa negatiivisesti erityisesti kevätkylvöisten kasvien satoihin. Kysyntäpuolella auringonkukka on houkutteleva vaihtoehto ja tuotantoennusteen pienenemisestä huolimatta kysynnän ennustetta ei ole juurikaan laskettu. Tästä syystä taseen odotetaan kääntyvän tiukahkoksi.

Soijan tuotantoennustetta pienennetty – markkinatilanne näyttää kuitenkin tasapainoiselta

Soijan EU-taseen odotetaan olevan tasapainoinen kuluvalle markkinointikaudella 22/23. Soijan EU:n tuotantoennustetta on kuitenkin edelleen edellisen ennusteen (29.7.2022, 2,8 Mt) jälkeen laskettu 2,5 miljoonaan tonniin, joka on noin 5 % vähemmän kuin edellisen kauden 21/22 tuotanto. Soijan tuonnin ja mursauksen ennusteita on puolestaan nostettu hieman.

Tuontiennusteita EU:n ulkopuolisista maista nostettu

- 🌻 Rapsin, auringonkukan ja soijan tuontiennusteita on nostettu kuukaudesta toiseen – auringonkukan tuonnin odotetaan olevan ennätysuurta kuluvalle markkinointikaudella
- 🌻 Ukrainan rapsinvienti maateitse ollut hyvin aktiivista kuluvalle markkinointikauden aikana ja turvallisen merireitin odotetaan edistävän myös öljykasviviennin ukrainasta
- 🌻 Mustanmeren alueen olosuhteet olleet melko suotuisat öljykasveille
- 🌻 Esimerkiksi Ukrainan rapsin tuotantoon sodan arvioidaan vaikuttaneen huomattavasti aiempaa vähemmän. Tuotanto kuitenkin pienempi kuin vuonna 2021.
- 🌻 Kanadan Canola vaikuttaisi tällä hetkellä olevan vähemmän houkutteleva vaihtoehto tuonnissa

Kasviöljyt ja rehut

- 🌻 Kokonaisuudessaan kasviöljymarkkinoiden ennustetaan olevan tasapainossa markkinointikaudella 22/23. Rapsiöljyn tilanne näyttää jo tasapainoiselta.
- 🌻 Valkuaisrehujen kysynnän odotetaan laskevan hieman ja kaikkien kolmen rehun (rapsi, auringonkukka ja soija) markkinoiden odotetaan olevan tasapainoiset markkinointikaudella 2022/23

Kasvukauden olosuhteiden vaikutukset öljykasveihin EU-alueella

EU-alueella kasvukausi oli monilla alueilla äärimmäisen kuuma ja kuiva. Pahiten epäedullisista olosuhteista ovat kärsineet iso osa Espanjasta, Etelä-Ranska, Pohjois- ja Keski-Italia, Keski-Saksa, Pohjois-Romania, Itä-Unkari ja Länsi- ja Etelä-Ukraina. Eniten äärimmäisistä sääolosuhteista ovat näillä alueilla kärsineet kevätmuotoiset viljelykasvit, öljykasveista auringonkukka ja soija. Aurin-
gonkukan ja soijan sato- ja kokonaistuotantoennusteita onkin laskettu pitkin kasvukautta ja lasket-
tiin jälleen syyskuun alun ennusteissa. Soijan kokonaistuotanto on esimerkiksi jäämässä edellistä
vuotta pienemmäksi merkittävästi suuremmasta viljelyalasta huolimatta.

Rapsille olosuhteet olivat suotuisat suurimmalla osalla Euroopan tuotantoalueista ja kokonaissato näyttää odotettuaakin paremmalta. Kuumat ja kuivat olosuhteet ovat kuitenkin Euroopassa viivyttä-
neet syysrapsin kylvöjä ja kylvettyjen rapsien kasvuunlähdössä on havaittu kuivuudesta johtuvia
ongelmia useilla alueilla.

Nostoja globaaleilta markkinoilta

- 🌻 Soijan globaalia tuotantoennustetta (USDA WASDE 12.9.2022) laskettu 3,0 Mt eli noin pro-
sentin. Tuotantoennuste on nyt 389,8 Mt.
- 🌻 USA:n soijan tuotantoennustetta laskettu 4,1 Mt eli noin 3,5 %. Tuotantoennuste on nyt
119,2 Mt. Ennusteen pieneneminen johtuu arvioitua pienemmästä alasta ja heikommista
sadoista. Erityisesti Keskilännessä olosuhteet olleet kuumat ja kuivat.
- 🌻 Soijalla globaalin taantumaa arvioidaan voivan vähentävän kysyntää – painetta markkinaan
- 🌻 Canolan sato-odotukset erittäin hyvät Australiassa
- 🌻 Kanadassa Canolan sadonkorjuu viivästynyt, sato-odotukset hyvät

Lähteet:

- 🌻 AHDB Arable Market Report
- 🌻 Avena
- 🌻 IGC
- 🌻 EURONEXT prices
- 🌻 Strategie Grains, EU Oilseed report 2.9.2022
- 🌻 JRC MARS Bulletin, Crop monitoring in Europe July 2022, vol. 30 no. 7
- 🌻 UFOP (Union zur förderung von oel- und proteinpflanzen e.v.)